



คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกร

ในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

An Agricultural Problems and Assistances as
Needed by the Farmers in Tambol Makrud,
Kokpho District, Pattani Province.

โดย

นาย ชุทธนา สวาจะอินทร์

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร

วท.บ. (พัฒนาการเกษตร)

เมื่อวันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2536

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ *[Signature]* 12 / 5 / 36

(ดร. สุรพล เศรษฐบุตร)

กรรมการปัญหาพิเศษ *[Signature]* 13 / 1 / 5 / 2536

(ผศ. ศุภสมบูรณ์ อังรัตนากร)

กรรมการปัญหาพิเศษ *[Signature]* 13 / 1 / 5 / 2536

(อาจารย์ เอนก บุญยืน)

หัวหน้าภาควิชา *[Signature]* 14 / 1 / 36

(อาจารย์ สอนอง นิลเพชร)



14245

เรื่อง

ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกร

ในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

An Agricultural Problems and Assistances as

Needed by the Farmers in Tambol Makrud,

Kokpho District, Pattani Province.



โดย

T096137

นาย ยุทธนา สวาระอินทร์

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (ศึกษานการเกษตร)

น.พ.

๒๕๕๖

พ.ศ. 2536

๒๕๓๖

เลขหมู่.....

เลขทะเบียน.....

รับเดือนปี.....

T096137

2 Jun 2009



เรื่อง : ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของ
เกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

โดย : ยุทธนา สวาทอินทร์

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

Suw

19 / 5 / 96

(ดร.สุรพล เศรษฐบุตร)

งานวิจัยในครั้งนี้ซึ่งเป็นงานวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาข้อมูลทางด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม สภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร และสภาพการตลาดผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ระดับของปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร และระดับของความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรที่ต่ออาชีพทางการเกษตร

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จำนวน 141 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ จากนั้นข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และค่าพิสัย

ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นเพศชาย ร้อยละ 94.33 อายุเฉลี่ย 53 ปี การศึกษาส่วนใหญ่จบการศึกษา ประถมปีที่ 4 มีสถานะภาพการสมรสคือ แต่งงานอยู่ร่วมกัน จำนวนสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4-6 คน อาชีพหลักทางการเกษตร คือ อาชีพการทำสวนยางพารา อาชีพรองทางการเกษตร คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์, อาชีพทำนา เกษตรกรนับถือศาสนา พุทธและอิสลาม มีพื้นที่ถือครอง

ทั้งหมดเฉลี่ย 15 ไร่ต่อครัวเรือน มีพื้นที่ถือครองทำการเกษตรเฉลี่ย 13 ไร่ต่อครัวเรือน มีพื้นที่
ถือครองเพื่ออยู่อาศัย 1 ไร่ต่อครัวเรือน สภาพการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเองเกษตรกร
ที่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 12 ไร่ต่อครัวเรือน มีผลผลิตเฉลี่ย
5,461 กิโลกรัมต่อปี มีรายได้เฉลี่ย 58,865 บาทต่อปี เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำนา
มีพื้นที่ในการทำนาเฉลี่ย 6 ไร่ต่อครัวเรือน มีผลผลิตเฉลี่ย 297 ถังต่อปี มีรายได้เฉลี่ย 11,960
บาทต่อปี เกษตรกรที่มีอาชีพการปลูกผัก มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 1 ไร่ต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ย
4,928 บาทต่อปี เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ จะเลี้ยงสัตว์จำพวก โค, ไก่, หมู
มีรายได้เฉลี่ย 9,929 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่เคยกู้เงินร้อยละ 60.99 แหล่งเงินกู้ คือ
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

ข้อมูลทางด้านสภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร และสภาพผลผลิตทาง
การเกษตร แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับฟังมากที่สุดในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา คือรายการวิทยุ
ทางการเกษตร คือร้อยละ 41.14 เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.76 ไม่เคยมีการพบปะพูดคุย
ปรึกษาปัญหาทางการเกษตร กับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล เกษตรกรส่วนใหญ่
ร้อยละ 37.59 เมื่อประสบปัญหาทางการเกษตรจะปรึกษาเพื่อนบ้าน การจำหน่ายผลผลิตทางการ
เกษตรเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.89 จะจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแก่ร้านรับซื้อผลผลิต
ในตลาด การขายผลผลิตทางการเกษตรเกษตรกรร้อยละ 83.69 จะขายโดยการขายส่ง ลักษณะ
การกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรร้อยละ 82.98 พ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดราคา

ปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร คือ พ่อค้าคนกลางกดราคา, ภัยราคา
แพง, ผลผลิตราคาต่ำ, ขาดความรู้ทางด้านเกษตรแผนใหม่, รายได้ไม่พอกับรายจ่าย, ขาด
เงินทุน, ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง, ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ตามลำดับ

ความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรคือ ที่ดินเพาะปลูก, การ
จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาขาย รองลงมา คือ การชลประทาน, การป้องกันและควบคุม
โรคสัตว์, พันธุ์พืช, การปรับปรุงดิน ตามลำดับ

ปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่มากที่สุดคือ ปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคา, ปล่อยราคาแพง, ผลผลิตราคาต่ำ, ขาดความรู้ทางด้าน การเกษตรแผนใหม่, รายได้ไม่พอกับรายจ่าย, ขาดเงินทุน, ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง, ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ ตามลำดับ แต่สิ่งที่เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือมากที่สุดคือ ที่ดินเพาะปลูก, การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาขาย, การชลประทาน, การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์, เงินทุน ตามลำดับ และเมื่อนำปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตรมาเปรียบเทียบกับความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตร จะเห็นได้ว่าปัญหา กับความต้องการความช่วยเหลือยังไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากเกษตรกรไม่เข้าใจถึงสภาพ ปัญหาที่แท้จริงที่กำลังประสบอยู่จึงไม่สามารถทราบความต้องการความช่วยเหลือที่ตรงกับสภาพของปัญหา ที่ประสบอยู่ได้ ดังนั้นจึง เป็นหน้าที่ของนักส่งเสริมการเกษตรที่ต้องคอยแนะนำให้ความรู้แก่เกษตรกรต่อไป

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีก็เพราะ ได้รับความช่วยเหลือจาก
ดร. สूरพล เศรษฐบุตร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษที่ได้กรุณาตรวจสอบชี้แนะแนว
ทางการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ รวมทั้งผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภสมบุรณ์ อังรัตนากร และ
อาจารย์เอนก บุญยีน คณะกรรมการปัญหาพิเศษ ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ช่วยในการ
ตรวจสอบแก้ไขปัญหาพิเศษ ข้าพเจ้าใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ขอขอบคุณ เจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลมะกรูด ที่ได้ช่วยเหลือใน
การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำปัญหาพิเศษในครั้งนี้ ตลอดจนกลุ่มเกษตรกรในตำบลมะกรูด
ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลในครั้งนี้

ยุทธนา ส่วะอินทร์

9 พฤษภาคม 2536

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง	6
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	9
กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง	9
การวิเคราะห์ข้อมูล	10
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา	11
การเก็บรวบรวมข้อมูล	12
ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน	12
สถานที่ทำการสำรวจ	13
บทที่ 4 ผลการศึกษา	14
ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสภาพเศรษฐกิจและสังคม	14
รายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร	16
แหล่งเงินทุนทางการเกษตร	18
ข้อมูลทางด้านสภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร	
และสภาพผลผลิตทางการเกษตร	29

ตลาดผลผลิตทางการเกษตร	30
ปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร	34
ความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตร	
ที่มีต่อการส่งเสริมการเกษตร	37
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	41
เอกสารอ้างอิง	46
ภาคผนวก	48

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูล	10
2 ข้อมูลพื้นฐานทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม	19
3 รายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร	23
4 แหล่งเงินทุนทางการเกษตร	28
5 ข้อมูลด้านสภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร และสภาพผลผลิตทางการเกษตร	31
6 ข้อมูลทางด้านการตลาดผลผลิตทางการเกษตร	33
7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับปัญหาในการประกอบอาชีพ ทางการเกษตรของเกษตรกร	35
8 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการความช่วยเหลือทาง การเกษตรที่มีต่อการส่งเสริมการเกษตร	39

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

การประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรในจังหวัดปัตตานีเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพทางด้านอื่นแล้ว จังหวัดปัตตานีมีผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมากที่สุดโดยคิดเป็นร้อยละ 77.29 ของอาชีพทั้งหมดและอาชีพรองลงมาคือ อาชีพช่างหรือผู้ปฏิบัติงานด้านการผลิต, อาชีพค้าขาย, อาชีพปฏิบัติงานที่ใช้วิชาชีพตามลำดับ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2533) ในจำนวนอาชีพหลักทางการเกษตรนี้ อาชีพการทำสวนยางพาราก็คือเป็นอาชีพหนึ่งที่ทำกันมากในจังหวัดปัตตานี อำเภอโคกโพธิ์ เป็นอำเภอหนึ่งที่มีการทำสวนยางพารามากที่สุด รองลงมา คือ อำเภอมายอ กิ่งอำเภอทุ่งยางแดง อำเภอชะอวด อำเภอสายบุรี โดยได้รับการสนับสนุนความช่วยเหลือจาก สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางในด้านเงินทุนสำหรับปลูกยางพาราพันธุ์ดีและผลผลิตบางส่วนใหญ่จะส่งออกต่างประเทศ แต่สวนยางพาราส่วนใหญ่เป็นส่วนขนาดเล็ก มีเนื้อที่ประมาณ 10 ไร่ เมื่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจของโลกเกิดขึ้นทำให้ยางพาราดกต่ำลง ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่เกษตรกรที่ทำสวนยางพาราทั่วไป

อาชีพการทำนาของจังหวัดปัตตานี มีการทำนากับทุกอำเภอแต่อำเภอที่มีการทำนากันมากที่สุดคือ อำเภอโคกโพธิ์ รองลงมาคือ อำเภอมายอ อำเภอหนองจิก อำเภอชะอวด ตามลำดับในปี พ.ศ. 2533 จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่การทำการทั้งหมด 202,138 ไร่ และจังหวัดปัตตานีผลิตข้าวได้เป็นจำนวน 53,971 เมตริกตัน (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2532-2533)

โดยอาชีพการทำนาซึ่งเป็นอาชีพรองจากอาชีพการทำสวนยางพาราพบว่า ยังมีปัญหาอยู่อีกมาก คือเกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาปีละครั้งถึงแม้ว่าจะมีน้ำเพียงพอจึงทำให้เกษตรกรมีความยากจนขาดความรู้ทางด้านวิชาการเกษตรแผนใหม่ ซึ่งเรื่องนี้เป็นปัญหาที่สำคัญทางการเกษตร

ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นข้อจำกัดอย่างหนึ่งอันนำมาซึ่งการเพิ่มผลผลิตของเกษตรกร หรือในบางครั้ง ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาลเกิดสภาวะฝนทิ้งช่วง หรือฝนตกมากเกินไปทำให้น้ำท่วมเกิดความเสียหาย การส่งเสริมทางการเกษตรจึงไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะปัญหาข้างต้นที่กล่าวมานี้ และปัญหาทางการส่งเสริมการเกษตรอีกอย่างหนึ่ง คือการวางแผนการดำเนินงานที่ไม่สอดคล้อง กับสภาพความต้องการจริงของเกษตรกรในท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะการวางแผนส่วนใหญ่เท่าที่ผ่านมาจะ ทำจากด้านบนลงด้านล่าง จึงไม่สามารถทราบความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกรได้

ดังนั้นการสำรวจปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกร ในตำบลมกรุด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ในครั้งนี้ เพื่อศึกษาถึงปัญหาและความต้องการ ความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลนี้ ก่อนที่จะออกไปทำการส่งเสริมว่า เกษตรกรมีความเป็นอยู่ทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนการประกอบอาชีพทางการ เกษตรเป็นอย่างไร เพื่อที่จะได้นำเอาข้อมูลดังกล่าวมาทำการวิจัยวิเคราะห์ปัญหาและแนวทาง แก้ไขให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริงของเกษตรกร เพื่อที่จะยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและ ความ เป็นอยู่ให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง "ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกร ในตำบลมกรุด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี" มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร
2. เพื่อศึกษาถึงสภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร และสภาพการตลาด ของผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร
3. เพื่อศึกษาถึงระดับของปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกร
4. เพื่อศึกษาถึงระดับความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกร ที่มี ต่ออาชีพทางการเกษตร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงสภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
2. ทำให้ทราบถึงสภาพทางด้าน การติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร และสภาพของการตลาดผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
3. ทำให้ทราบถึงระดับของปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี
4. ทำให้ทราบถึงระดับของความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรที่มีต่อการส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร เพื่อเป็นแนวทางแก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรที่จะออกไปทำการส่งเสริมเผยแพร่ความรู้แก่เกษตรกรรวมทั้งการวางแผนโครงการต่างๆในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีอีกต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี จะศึกษาเฉพาะเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนในตำบลมะกรูดเท่านั้น จำนวนตัวอย่างที่จะทำการศึกษาทั้งหมด 141 ครัวเรือน จากครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมด 706 ครัวเรือน โดยศึกษาทั้งหมดทุกหมู่บ้านรวม 7 หมู่บ้าน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้เพียง 20 เปอร์เซ็นต์ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมดแต่ละหมู่บ้าน

นิยามศัพท์

1. การผลิตทางการเกษตร หมายถึง การประกอบอาชีพเพื่อให้เกิดผลผลิตทางการเกษตรเป็นหลักได้แก่ การทำนา, การทำสวนยางพารา, ทำไร่, ทำสวนผัก, ทำสวนผลไม้ และการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น การประกอบอาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากนี้ เช่น การทำเพื่อการทดลอง และอื่นๆไม่ถือว่าเป็นการประกอบอาชีพการเกษตร

2. สมาชิกในครัวเรือน หมายถึง ผู้ที่ถือครองและผู้ทำอาชีพในครัวเรือนผู้ถือครองใช้เครื่องอุปโภคร่วมกัน เช่น คู่สมรส บุตร ญาติพี่น้อง และผู้ที่มาอาศัยอยู่ด้วย โดยบุคคลเหล่านั้นไม่มีที่อาศัยอื่นอีกแล้ว

3. ผู้ประกอบการ หมายถึงบุคคลที่จัดการและรับผิดชอบในด้านต่างๆในการประกอบการเกษตรที่ตนเองถือครอง เช่น ด้านการเงิน บุคคลนั้นอาจดำเนินกิจการเองหรือให้ผู้อื่นจัดการแทนตนก็ได้

4. ลักษณะการถือครองที่ดิน หมายถึง ลักษณะการถือครองที่ดิน โดยอาจเป็นเจ้าของหรือเช่า และครอบครองในลักษณะอื่นเช่น

4.1 เป็นเจ้าของ หมายความว่า ถือครองโดยลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะดังนี้

ก. มีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน กล่าวคือ มีหนังสือที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ เช่น นส.3, สด.1

ข. การครอบครองบนดินลักษณะเหมือนเป็นเจ้าของ เช่น ได้รับมรดกตกทอดโดยไม่ได้ทำหนังสือเป็นหลักฐาน เป็นต้น

ค. ครอบครองโดยทำประโยชน์ โดยไม่ได้รับการขีดขวางตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

4.2 การเช่า หมายถึง ผู้ครอบครองต้องจ่ายค่าเช่าให้กับเจ้าของที่ดินในลักษณะดังนี้

ก. จ่ายเป็นเงินสดหรือผลผลิต

ข. จ่ายค่าเช่าโดยแบ่งผลผลิต

4.3 การถือครองลักษณะอื่นๆ หมายความว่า การถือครองทำการเกษตรนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เช่น

ก. การถือครองโดยการขุดสร้างทางพง หรือบุกรุกบุกเบิกที่สาธารณะของทางราชการ

ข. การถือครองในที่ทำกินของบุคคลอื่นๆ โดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า เช่น ญาติพี่น้อง หรือผู้อื่นให้ทำโดยไม่คิดค่าเช่า เป็นต้น

5. ที่ถือครอง หมายถึง ที่ทำการเกษตรซึ่งอยู่ภายใต้การดำเนินงานของผู้ถือครองคนเดียว หรือผู้ช่วย โดยไม่คำนึงถึงรูปแบบทางกฎหมาย ในการครอบครองหรือการถือกรรมสิทธิ์ที่ดินจำนวนผืน และขนาดของผืนดิน ที่ประกอบเป็นที่ถือครอง ที่ถือครองนี้อาจเป็นที่ประกอบอาชีพเกษตรทั้งหมด หรืออาจเป็นที่ประกอบอาชีพเกษตรเพียงบางส่วนก็ได้

6. หัวหน้าครัวเรือน หมายถึง บุคคลหนึ่งซึ่งอาศัยประจำในครัวเรือน เป็นผู้มีความลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่ง คือเป็นผู้รับผิดชอบสูงสุดในการดูแลปกครอง หรือเป็นผู้อุปถัมภ์ในเชิงเศรษฐกิจ และสวัสดิภาพของสมาชิกในครัวเรือน หรือผู้ที่สมาชิกในครัวเรือนยกให้เป็นหัวหน้า

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

ตำรวจ บัญชีประสาท (2523) ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่การเกษตรระดับอำเภอในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรส่วนมากอายุต่ำกว่า 20 ปี ประมาณ 27.28 เปอร์เซ็นต์ อาศัยอยู่ในเขตชายแดนจังหวัดภาคใต้ (ปัตตานี, นราธิวาส, ยะลา, สตูล) จบการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงทางเกษตร การส่งเสริมการทำงานได้รับความร่วมมือจากกำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกรให้ความร่วมมืออยู่ในเกณฑ์ต่ำมาก ปัญหาอีกอย่างหนึ่งคือเกษตรกรตำบลหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมพูดภาษามาลายูไม่ได้ หน่วยงานขาดการสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์เพื่อการส่งเสริมในท้องถิ่น และมีโจรผู้ร้ายชุกชุม

ยกย่อง พิศุทธชากร (2523) การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร เพื่อส่งเสริมการเกษตรในหมู่บ้านวังแตร์ ตำบลนาท่ามเหนือ อำเภอเมือง จังหวัดตรัง พบว่าอาชีพหลักของเกษตรกรที่ทำรายได้มากที่สุดคือ การทำสวนยางพารา อาชีพรองลงมาคือรับจ้างกรีดยาง ร้อยละ 43.14 เกษตรกรมีรายได้ปีละ 20,001-30,000 บาท รองลงมาร้อยละ 23.53 เกษตรกรมีรายได้ 10,001-20,000 บาท และเกษตรกรมีรายได้ 30,001-40,000 บาท จำนวนร้อยละ 21.57 รายได้สูงสุดที่เกษตรกรได้รับ คือ 77,530 บาท และรายได้ต่ำสุดคือ 6,700 บาทต่อปี

เกษตรกรอายุเฉลี่ย 43 ปี จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้แรงงานในครอบครัวทำการเกษตรเฉลี่ย 2.6 คน การถือครองที่ดินไม่เกิน 10 ไร่ต่อครอบครัว เกษตรกรได้รับฟังข่าวสารจากวิทยุและหนังสือพิมพ์ แหล่งเงินทุนก็คือ สหกรณ์และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ปัญหาที่ประกอบอาชีพคือ ขาดน้ำในฤดูแล้ง พ่อค้าคนกลางกดราคา ขาดเงินทุนทำการเกษตร และความรู้ทางการประกอบอาชีพมากที่สุด

วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ (2526) การศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและสังคมความต้องการของเกษตรกรเพื่อการส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลในตำบลตุ๊ก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท พบว่าเกษตรกรอายุเฉลี่ยสูงสุดคือ 49 ปี สมาชิกในครัวเรือน 6 คน การศึกษาอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทำงานฟาร์มจริงๆ 3 คน เกษตรกรส่วนมากเป็นสมาชิกสหกรณ์ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรได้รับความเจ็บป่วยสูง ได้รับฟังข่าวสารจากวิทยุและเพื่อนบ้านเกษตรกรร้อยละ 90.29 ต้องการปรับปรุงไร่นาเพื่อเพิ่มผลผลิตและรายได้ ปัญหาในการประกอบอาชีพคือ รายได้ต่ำ พ่อค้ากดราคา เจ้าหน้าที่ส่งเสริมทำการส่งเสริมได้ไม่ทั่วถึง

พิรุณ พูลพัฒน์ (2526) การสำรวจสภาพการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมในท้องถิ่นที่เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษาร้อยละ 92.25 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ เนื่องจากเกษตรกรไม่เข้าใจถึงคุณประโยชน์ของการศึกษา สภาพความเป็นอยู่ของเกษตรกรส่วนใหญ่ฐานะดีมีบ้านเป็นของตนเอง ร้อยละ 55 อีกร้อยละ 45 เป็นเกษตรกรที่มีฐานะปานกลางและยากจนจึงสมควรได้รับการส่งเสริม เพื่อยกระดับฐานะความเป็นอยู่ให้ดีกว่านี้ ประเภทอาชีพที่ควรสนับสนุน คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นอาชีพที่ช่วยให้เกษตรกรมีรายได้ดีพอสมควร เกษตรกรต้องการความช่วยเหลือเรื่องเงินทุน คิดเป็นร้อยละ 94.19 ความช่วยเหลือเรื่องเครื่องมือการเกษตร ร้อยละ 90 ในเรื่องการทำพันธุ์พืชและปุ๋ยถึงร้อยละ 71.67

ภักดี ศรีทองเท็ง (2527) การสำรวจสภาพการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี กล่าวว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษาร้อยละ 60.37 จะเห็นได้ว่ายังต่ำอยู่มาก เกษตรกรส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง มีบ้านเป็นของตนเองถึงร้อยละ 88.30 จะเห็นได้ว่าฐานะของเกษตรกรส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ดีพอสมควร เกษตรกรเกือบ 100 % ประกอบอาชีพทำนาและทำไร่ร้อยละ

มณฑาทิพย์ เปี่ยมมนัส (2528) การสำรวจสภาพการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมในท้องที่เขตอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าเกษตรกรในเขตอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ประกอบอาชีพทางการเกษตร 5 ประเภทคือ ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, ปลูกผัก,

เลี้ยงสัตว์ จากการศึกษา คือ การทำไร่คิดเป็นร้อยละ 25.58 ทำสวนร้อยละ 3.30 ปลุกผัก ร้อยละ 0.60 อาชีพแต่ละอย่างได้ผลตอบแทนดังนี้

อาชีพทำนา	2,165,420	บาท
อาชีพทำไร่	446,900	บาท
อาชีพทำสวน	314,600	บาท
อาชีพปลุกผัก	37,000	บาท
อาชีพเลี้ยงสัตว์	320,200	บาท

จะเห็นได้ว่าผลตอบแทนที่ได้นั้นอาชีพทำนา ให้ผลตอบแทนมากกว่าอาชีพอื่น ๆ ส่วนอาชีพที่ให้ผลตอบแทนรองลงมาคือ อาชีพทำไร่, อาชีพเลี้ยงสัตว์, ทำสวน, รองลงมาตามลำดับ ส่วนอาชีพปลุกผักจะได้ผลตอบแทนน้อยที่สุด

วิธีการศึกษา

ทำการศึกษาข้อมูลโดยเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัยจากหน่วยงานราชการ เพื่อนำมาประกอบในการศึกษาและรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยจากการเกษตรและถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลโดยตรง วิธีการสุ่มตัวอย่างนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการ สุ่มจากครัวเรือนเกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ทั้งหมดจำนวน 7 หมู่บ้านและใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ที่ทำการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 20 เปอร์เซ็นต์ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

กลุ่มตัวอย่างและวิธีการสุ่มตัวอย่าง (Samples and Sampling procedure)

ประชากรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้คือ เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพทาง การเกษตร ซึ่งรวมเป็นครัวเรือนเกษตรกรทั้งหมดจำนวน 706 ครัวเรือนโดยทำการคัดเลือกครัว เรือนของเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทางการเกษตรมาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 141 ครัวเรือน คิดเป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาในครั้งนี้จำนวน 20 เปอร์เซ็นต์ จากในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะได้จำนวนตัวอย่างครอบคลุมครัวเรือนเกษตรกรตามหมู่บ้าน (ตารางที่ 1)

จากนั้นทำการสุ่มครัวเรือนเกษตรกรโดยใช้ตารางสุ่ม (Random table) จากครัว เรือนเกษตรกรในแต่ละหมู่บ้านซึ่งผู้ให้ข้อมูลจะถูกคัดเลือกสัมภาษณ์จากหัวหน้าครัวเรือนเพียง 1 รายเท่านั้น

ตารางที่ 1 แสดงการกระจายของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลในครั้งนี

หมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน		ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)
	ทั้งหมด	เกษตรกร	20 %
1	110	92	18
2	105	83	17
3	132	95	19
4	103	87	17
5	156	115	23
6	110	89	18
7	198	145	29
รวม	914	706	141

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แล้วทำการแก้ไขตรวจสอบความเรียบร้อย
จึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติดังนี้

การหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าพิสัย (Range)

ระดับความสำคัญในเรื่องของปัญหาในการประกอบอาชีพ และระดับความต้องการ

ความช่วยเหลือทางการเกษตรได้แบ่งเป็น 4 ช่วงคะแนน คือ

มากที่สุด	-	4
ปานกลาง	-	3
น้อย	-	2
ไม่ต้องการเลย	-	1

เมื่อได้คะแนนจะมาแปลความหมายดังนี้

3.26-4.00	-	มากที่สุด
2.51-3.25	-	ปานกลาง
1.76-2.50	-	น้อย
1.00-1.75	-	ไม่ต้องการ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษา

จัดแบบสัมภาษณ์ออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร

ตอนที่ 2 ข้อมูลทางด้านการติดต่อสื่อสารทางการเกษตรและสภาพการตลาด

ผลผลิตของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ข้อมูลทางด้านระดับของปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ของเกษตรกร

ตอนที่ 4 ข้อมูลทางด้านระดับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกรใน

การประกอบอาชีพทางการเกษตรที่มีต่อการส่งเสริมการเกษตร

แบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ

1. แบบสัมภาษณ์แบบปลายปิด (Closed question) เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ให้เกษตรกรตอบได้เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น ยกเว้นแต่จะใช้คำถามแบบอื่น

สถานที่ทำการสำรวจ

จะดำเนินการสำรวจเก็บข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี ซึ่งตำบลมะกรูดประกอบด้วยจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 7 หมู่บ้าน ส่วนอำเภอโคกโพธิ์
ประกอบด้วยจำนวนตำบลทั้งหมด 12 ตำบล

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางด้านสภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

เพศ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ

94.33 รองลงมาคือเพศหญิง ร้อยละ 5.67

อายุ

จากการศึกษาพบว่าอายุของเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนมีอายุน้อยที่สุด 24 ปี อายุสูงสุด 77 ปี อายุเฉลี่ย 52.97 ปี มีอายุอยู่ระหว่าง 51 - 59 ปี ร้อยละ 26.95 รองลงมาอายุอยู่ระหว่าง 60 - 68 ปี ร้อยละ 24.11

การศึกษา

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 59.57 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่ 4 รองลงมา ร้อยละ 24.11 จบต่ำกว่าประถมปีที่ 4

สถานภาพการสมรส

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 92.20 แต่งงานอยู่ร่วมกัน รองลงมา คือ ร้อยละ 7.80 มีสถานภาพเป็นหม้าย

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่าจำนวนสมาชิกในครัวเรือนของเกษตรกรต่ำสุด 1 คน จำนวนสมาชิกสูงสุด 12 คน จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 5.2 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 70.21 มีสมาชิกในครัวเรือนอยู่ระหว่าง 4 - 6 คน รองลงมา คือ ร้อยละ 14.18 มีสมาชิกอยู่ระหว่าง 7 - 9 คน

อาชีพหลักทางการเกษตร

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 60.99 ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา รองลงมา คือ ร้อยละ 31.21 ประกอบอาชีพการทำนา

อาชีพรองทางการเกษตร

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่มีอาชีพรองทางการเกษตร คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์ ร้อยละ 67.38 รองลงมา คืออาชีพทำนาร้อยละ 63.12

ศาสนา

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 73.76 นับถือศาสนาพุทธ รองลงมา คือ ร้อยละ 26.24 นับถือศาสนาอิสลาม

พื้นที่ถือครองทั้งหมด

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนมีพื้นที่ถือครองทั้งหมดต่ำสุด 3 ไร่ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดสูงสุด 181 ไร่ มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 14.76 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 95.74 มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดระหว่าง 3 - 32 ไร่ รองลงมา คือ ร้อยละ 2.13 มีพื้นที่ถือครองทั้งหมดระหว่าง 33 - 62 ไร่

พื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนมีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรต่ำสุด 2 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรสูงสุด 180 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย 12.89 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 95.74 มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรอยู่ระหว่าง 2 - 31 ไร่ รองลงมา คือ ร้อยละ 2.13 มีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร 32 - 61 ไร่

พื้นที่อยู่อาศัย

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนมีพื้นที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยต่ำสุด ต่ำกว่า 1 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยสูงสุด 5 ไร่ มีพื้นที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยเฉลี่ย 1.47 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 63.12 มีพื้นที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยอยู่ระหว่าง 1 - 2 ไร่ รองลงมา คือ ร้อยละ 23.40 มีพื้นที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยต่ำกว่า 1 ไร่

สภาพการถือครองที่ดิน

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 78.01 มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเอง รองลงมา คือ ร้อยละ 17.02 มีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองและเช่าบางส่วน

รายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร

อาชีพการทำสวนยางพารา

พื้นที่

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา มีพื้นที่ในการทำสวนยางพาราต่ำสุด 1 ไร่ พื้นที่สูงสุด 150 ไร่ พื้นที่ถือครองในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย 11.93 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 95.56 มีพื้นที่ในการทำสวนยางพาราอยู่ระหว่าง 1 - 30 ไร่ และรองลงมา คือ ร้อยละ 2.22 มีพื้นที่การทำสวนยางพาราอยู่ระหว่าง 121 - 150 ไร่

ผลผลิต

ผลผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราต่ำสุด 540 กิโลกรัมต่อปี ผลผลิตที่ได้สูงสุด 43,200 กิโลกรัมต่อปี และผลผลิตที่ได้เฉลี่ย 5,461.79 กิโลกรัมต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 86.67 มีผลผลิตจากการทำสวนยางพาราอยู่ระหว่าง 540 - 9,071 กิโลกรัมต่อปี รองลงมา คือ ร้อยละ 12.22 มีผลผลิตจากการทำสวนยางพาราอยู่ระหว่าง 9,072 - 17,604 กิโลกรัมต่อปี

รายได้

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารา มีรายได้จากการประกอบอาชีพการทำสวนยางพาราต่ำสุด 9,180 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 367,200 บาทต่อปี และมีรายได้เฉลี่ย 58,865.11 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 80.00 มีรายได้อยู่ระหว่าง 9,180 - 80,783 บาทต่อปี รองลงมา คือ ร้อยละ 16.67 มีรายได้อยู่ระหว่าง 80,784 - 152,387 บาทต่อปี

อาชีพการทำนา

พื้นที่

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำนามีพื้นที่ในการทำนาค่ำสุด 1 ไร่ มีพื้นที่สูงสุด 30 ไร่ และมีพื้นที่ในการทำนาเฉลี่ย 6.08 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 69.93 มีพื้นที่ในการทำนาอยู่ระหว่าง 1 - 6 ไร่ รองลงมาคือ ร้อยละ 24.81 มีพื้นที่ในการทำนาอยู่ระหว่าง 7 - 12 ไร่

ผลผลิต

ผลผลิตที่เกษตรกรได้รับจากการประกอบอาชีพการทำนาค่ำสุด 50 ถึงต่อปีผลผลิตที่ได้สูงสุด 1,500 ถึงต่อปี และผลผลิตที่ได้เฉลี่ย 297.67 ถึงต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 68.42 มีผลผลิตจากการทำนาอยู่ระหว่าง 50 - 339 ถึงต่อปีรองลงมา คือ ร้อยละ 26.32 มีผลผลิตจากการทำนาอยู่ระหว่าง 340 - 629 ถึงต่อปี

รายได้

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการทำนามีรายได้จากการทำนาค่ำสุด 2,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 60,000 บาทต่อปี และมีรายได้เฉลี่ยจากการทำนา 11,960.53 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 68.42 มีรายได้อยู่ระหว่าง 2,000 - 13,599 บาทต่อปี รองลงมา คือ ร้อยละ 26.32 มีรายได้อยู่ระหว่าง 13,600 - 25,199 บาทต่อปี

อาชีพการทำสวนผัก

พื้นที่

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำสวนผัก มีพื้นที่ในการประกอบอาชีพการทำสวนผักต่ำสุด 0.5 ไร่ มีพื้นที่สูงสุด 2 ไร่ มีพื้นที่การทำสวนผักเฉลี่ย 1.21 ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 71.43 มีพื้นที่ในการทำสวนผักอยู่ระหว่าง 0.5-1.24 ไร่ และรองลงมา คือ ร้อยละ 28.57 มีพื้นที่อยู่ระหว่าง 1.25-2.00 ไร่

รายได้

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการทำสวนผักมีรายได้น้อยที่สุด 4,000 บาทต่อปี และมีรายได้สูงสุด 8,000 บาทต่อปี มีรายได้เฉลี่ย 4,928.57 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่คือร้อยละ 71.43 มีรายได้อยู่ระหว่าง 4,000-5,599 บาทต่อปี รองลงมา คือ ร้อยละ 28.57 มีรายได้อยู่ระหว่าง 5,600-8,000 บาทต่อปี

อาชีพการเลี้ยงสัตว์จำนวนผู้เลี้ยงสัตว์

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ คือ ร้อยละ 76.42 จะเลี้ยงโค และรองลงมา คือ ร้อยละ 36.79 จะเลี้ยงไก่

รายได้

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์มีรายได้น้อยที่สุด 1,000 บาทต่อปี มีรายได้สูงสุด 80,000 บาทต่อปี และมีรายได้เฉลี่ยจากการเลี้ยงสัตว์ 9,929.25 บาทต่อปี เกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 84.91 มีรายได้อยู่ระหว่าง 1,000 - 16,799 บาทต่อปี รองลงมา คือ ร้อยละ 12.26 มีรายได้อยู่ระหว่าง 16,800 - 32,599 บาทต่อปี

แหล่งเงินทุนทางการเกษตรการกู้เงิน

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือน ร้อยละ 60.99 มีการกู้เงินมาเพื่อประกอบอาชีพ และรองลงมา คือ ร้อยละ 39.01 เป็นเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนที่ไม่เคยกู้เงิน

แหล่งเงินทุน

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 45.39 มีการกู้เงินจาก ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) รองลงมา คือ ร้อยละ 12.06 กู้เงินจากเพื่อนบ้าน

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>เพศ</u>		
ชาย	133	94.33
หญิง	8	5.67
<u>อายุ (ปี)</u>		
24 - 32	9	6.38
33 - 41	18	12.77
42 - 50	29	20.57
51 - 59	38	26.95
60 - 68	34	24.11
69 - 77	13	9.22
อายุต่ำสุด 24 ปี		
อายุสูงสุด 77 ปี		
อายุเฉลี่ย 52.97 ปี		
<u>การศึกษา</u>		
ไม่เคยเข้ารับการศึกษ	2	1.42
จบต่ำกว่าประถมปีที่ 4	34	24.11
จบประถมปีที่ 4	84	59.57
จบสูงกว่าประถมปีที่ 4	14	14.90

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>สภาพการสมรส</u>		
แต่งงานอยู่ร่วมกัน	130	92.20
หม้าย	11	7.80
<u>จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)</u>		
1 - 3	19	13.48
4 - 6	99	70.21
7 - 9	20	14.18
10 - 12	3	2.13
จำนวนสมาชิกต่ำสุด 1 คน		
จำนวนสมาชิกสูงสุด 12 คน		
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 5.12 คน		
<u>อาชีพหลักทางการเกษตร</u>		
ทำสวนยางพารา	86	60.99
ทำนา	44	31.21
เลี้ยงสัตว์	11	7.80
<u>อาชีพรองทางการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)</u>		
ทำสวนยางพารา	4	2.84
ทำนา	89	63.12
ทำสวนผัก	7	4.96
เลี้ยงสัตว์	95	67.38

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>ศาสนา</u>		
พุทธ	104	73.76
อิสลาม	37	26.24
<u>พื้นที่ถือครองทั้งหมด (ไร่)</u>		
3 - 32	135	95.74
33 - 62	3	2.13
62 - 92	-	-
93 - 122	1	0.71
123 - 152	1	0.71
153 - 182	1	0.71
พื้นที่ถือครองทั้งหมดต่ำสุด	3	ไร่
พื้นที่ถือครองทั้งหมดสูงสุด	181	ไร่
พื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย	14.76	ไร่
<u>พื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตร (ไร่)</u>		
2 - 31	135	95.74
32 - 61	3	2.13
62 - 91	-	-
92 - 121	1	0.71
122 - 151	1	0.71
152 - 181	1	0.71

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
	(N = 141)	
ผู้ที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรต่ำสุด	2	1.42
ผู้ที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรสูงสุด	180	128.58
ผู้ที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย	12.89	9.14
<u>ผู้ที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัย (ไร่)</u>		
ต่ำกว่า 1	33	23.40
1 - 2	89	63.12
3 - 4	17	12.06
5 - 6	2	1.42
ผู้ที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยต่ำสุด	1	0.71
ผู้ที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยสูงสุด	5	3.54
ผู้ที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัยเฉลี่ย	1.47	1.04
<u>สภาพการถือครองที่ดิน</u>		
เป็นของตนเอง	110	78.01
เป็นของตนเองและเช่าบางส่วน	24	17.02
ได้โดยไม่ต้องเสียค่าเช่า	7	4.97

ตารางที่ 3 รายได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>อาชีพการทำสวนยางพารา (n = 90)*</u>		
<u>พื้นที่ (ไร่)</u>		
1 - 30	86	95.56
31 - 60	1	1.11
61 - 90	-	-
91 - 120	1	1.11
121 - 150	2	2.22
พื้นที่ในการทำสวนยางพาราต่ำสุด	1 ไร่	
พื้นที่ในการทำสวนยางพาราสูงสุด	150 ไร่	
พื้นที่ในการทำสวนยางพาราเฉลี่ย	11.93 ไร่	
<u>ผลผลิตที่ได้ (กิโลกรัมต่อปี)</u>		
540 - 9,071	78	86.67
9,072 - 17,604	11	12.22
17,605 - 26,136	-	-
26,137 - 34,668	-	-
34,669 - 43,200	1	1.11
ผลผลิตที่ได้จากการทำสวนยางพาราต่ำสุด	540	กิโลกรัมต่อปี
ผลผลิตที่ได้จากการทำสวนยางพาราสูงสุด	43,200	กิโลกรัมต่อปี
ผลผลิตที่ได้จากการทำสวนยางพาราเฉลี่ย	5,461.79	กิโลกรัมต่อปี

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<u>รายได้จากการทำสวนยางพารา (บาทต่อปี)</u>		
9,180 - 80,783	72	80.00
80,784 - 152,387	15	16.67
152,388 - 223,991	2	2.22
223,992 - 295,595	-	-
295,596 - 367,200	1	1.11
รายได้จากการทำสวนยางพาราต่ำสุด	9,180	บาทต่อปี
รายได้จากการทำสวนยางพาราสูงสุด	367,200	บาทต่อปี
รายได้จากการทำสวนยางพาราเฉลี่ย	58,865.11	บาทต่อปี
<u>อาชีพการทำนา (n = 133)*</u>		
<u>พื้นที่ (ไร่)</u>		
1 - 6	93	69.93
7 - 12	33	24.81
13 - 18	4	3.01
19 - 24	1	0.75
25 - 30	2	1.50
พื้นที่ในการทำนาคต่ำสุด	1	ไร่
พื้นที่ในการทำนาสูงสุด	30	ไร่
พื้นที่ในการทำนาเฉลี่ย	6.08	ไร่

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<u>ผลผลิตที่ได้</u> (ถึงต่อปี)		
50 - 339	91	68.42
340 - 629	35	26.32
630 - 919	4	3.01
920 - 1,209	1	0.75
1,210 - 1,500	2	1.50
ผลผลิตที่ได้จากการทำนาต่ำสุด	50	ถึงต่อปี
ผลผลิตที่ได้จากการทำนาสูงสุด	1,500	ถึงต่อปี
ผลผลิตที่ได้จากการทำนาเฉลี่ย	297.67	ถึงต่อปี
<u>รายได้จากการทำนา</u> (บาทต่อปี)		
2,000 - 13,599	91	68.42
13,600 - 25,199	35	26.32
25,200 - 36,799	4	3.01
36,800 - 48,399	1	0.75
58,400 - 60,000	2	1.50
รายได้จากการทำนาต่ำสุด	2,000	บาทต่อปี
รายได้จากการทำนาสูงสุด	60,000	บาทต่อปี
รายได้จากการทำนาเฉลี่ย	11,960.53	บาทต่อปี

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<u>อาชีพการทำสวนผัก (n = 7)*</u>		
<u>พื้นที่ (ไร่)</u>		
0.50 - 1.24	5	71.43
1.25 - 2.00	2	28.57
พื้นที่การทำสวนผักต่ำสุด 0.50 ไร่		
พื้นที่การทำสวนผักสูงสุด 2 ไร่		
พื้นที่การทำสวนผักเฉลี่ย 1.21 ไร่		
<u>รายได้จากการทำสวนผัก (บาทต่อปี)</u>		
4,000 - 5,599	5	71.43
5,600 - 8,000	2	28.57
รายได้จากการทำสวนผักต่ำสุด 4,000 บาทต่อปี		
รายได้จากการทำสวนผักสูงสุด 8,000 บาทต่อปี		
รายได้เฉลี่ยจากการทำสวนผักเฉลี่ย 4,928.57 บาทต่อปี		
<u>อาชีพการเลี้ยงสัตว์ (n = 106 คน)*</u>		
<u>จำนวนผู้เลี้ยงสัตว์</u>		
โค	81	76.42
หมู	33	31.13
ไก่	39	36.79
ปลา	2	1.89

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<u>รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ (บาทต่อปี)</u>		
1,000 - 16,799	90	84.91
16,800 - 32,599	13	12.26
32,600 - 48,399	-	-
48,400 - 64,199	2	1.89
64,200 - 80,000	1	0.94
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์ต่ำสุด	1,000	บาทต่อปี
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์สูงสุด	80,000	บาทต่อปี
รายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย	9,929.25	บาทต่อปี
สรุปรายได้เฉลี่ยจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร		
รายได้จากการทำสวนยางพารา	58,865.11	บาทต่อปี
รายได้จากการทำนา	11,960.53	บาทต่อปี
รายได้จากการทำสวนผัก	4,928.57	บาทต่อปี
รายได้จากอาชีพการเลี้ยงสัตว์	9,929.25	บาทต่อปี
รวมรายได้เฉลี่ยทั้งหมดจากการประกอบอาชีพทางการเกษตร	85,683.46	บาทต่อปี
เกษตรกรมีรายได้จากการประกอบอาชีพการทำสวนยางพารามากที่สุด	58,865.11	บาทต่อปี
รองลงมาคือมีรายได้จากทำนา	11,960.53	บาทต่อปี

ตารางที่ 4 แหล่งเงินกู้ทางการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
<u>แหล่งเงินกู้ทางการเกษตร</u>		
<u>การกู้เงิน</u>		
เคยกู้	86	60.99
ไม่เคยกู้	55	39.01
<u>แหล่งเงินกู้ (n = 86) *</u>		
ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์		
การเกษตร (ธกส.)	64	45.39
สหกรณ์การเกษตร	5	3.55
อื่นๆ (เพื่อนบ้าน)	17	12.06

ตอนที่ 2. ข้อมูลทางการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตรและสภาพผลผลิต

ทางการเกษตร (ตารางที่ 5 และ 6)

แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรได้รับฟังมากที่สุดในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าเกษตรกรรับฟังข่าวสารทางการเกษตรจาก รายการวิทยุทางการเกษตรมากที่สุด คือ ร้อยละ 41.14 รองลงมา คือ รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร คือ ร้อยละ 32.62

การพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่เกษตรประจำตำบลในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 73.76 ไม่เคยพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล รองลงมา คือ ร้อยละ 26.24 เคยมีการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล และส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 19.86 พบปะพูดคุยกัน 1 - 2 ครั้ง รองลงมา คือ ร้อยละ 6.38 พบปะพูดคุยกัน 3 - 4 ครั้ง

การปรึกษาปัญหาทางการเกษตรเมื่อเกษตรกรประสบปัญหา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 37.59 เมื่อประสบปัญหาทางการเกษตรจะปรึกษาเพื่อนบ้าน รองลงมา คือ ร้อยละ 34.04 จะแก้ปัญหาเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมา

สรุปการรับฟังข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะกรูด ทางด้านแหล่งข่าวสารทางการเกษตรในตำบลมะกรูดส่วนใหญ่มีเพียงพอที่เกษตรกรจะรับฟัง ซึ่งแหล่งข่าวสารคือ วิทยุและโทรทัศน์แต่เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้น้อยจึงไม่เข้าใจถึงคุณค่าของข่าวสารทางการเกษตรจะสนใจเฉพาะข่าวสารในเรื่องราคาผลผลิตเพียงอย่างเดียวส่วนรายการที่เป็นความรู้ทางด้านวิชาการทางการเกษตรส่วนใหญ่จะไม่ค่อยสนใจ จึงเป็นหน้าที่ของนักส่งเสริมที่จะคอยดูแลแนะนำให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเกษตรต่อไป

ตลาดผลผลิตทางการเกษตร

แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 75.89 จะจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแก่ร้านรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรในตลาด รองลงมา คือ ร้อยละ 21.98 จะขายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่พ่อค้าในท้องถิ่น

ลักษณะการขายผลผลิตทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 83.69 จะขายผลผลิตโดยการขายส่ง รองลงมา คือ ร้อยละ 16.31 จะขายผลผลิตโดยการขายปลีก

การกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตร

จากการศึกษาพบว่าการกำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกร ส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 82.98 พ่อค้าจะเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตร รองลงมา คือ ร้อยละ 17.02 จะมีการต่อรองราคากันก่อนขายผลผลิตแต่ละครั้ง

ตารางที่ 5 ข้อมูลด้านสภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตรและสภาพการตลาดผลผลิต
ทางการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>แหล่งข่าวสารที่เกษตรกรรับฟังมากที่สุด</u>		
<u>ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา</u>		
รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร	46	32.62
รายการวิทยุทางการเกษตร	58	41.14
หนังสือพิมพ์	12	8.51
อื่นๆ (เพื่อนบ้าน)	25	17.73
<u>การพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการ</u>		
<u>เกษตรประจำตำบลในช่วง 2 เดือนที่</u>		
<u>ผ่านมา</u>		
เคยพบปะ	37	26.24
จำนวนครั้ง (n = 37) *		
1 - 2	28	19.86
3 - 4	9	6.38
ไม่เคยพบปะ	104	73.76

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>การปรึกษาปัญหาทางการเกษตรเมื่อ</u>		
<u>เกษตรกรประสบปัญหา</u>		
ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร		
ประจำตำบล	31	21.99
ปรึกษาเพื่อนบ้าน	53	37.59
แก้ปัญหาด้วยตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมา	48	34.04
ทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมา	9	6.38

ตารางที่ 6 ข้อมูลด้านการตลาดผลผลิตทางการเกษตร

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
(N = 141)		
<u>แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร</u>		
ร้านรับซื้อในตลาด	107	75.89
พ่อค้าในท้องถิ่น	31	21.98
นายหน้า	3	2.13
<u>ลักษณะการขายผลผลิตทางการเกษตร</u>		
ขายปลีก	23	16.31
ขายส่ง	118	83.69
<u>การกำหนดราคาสผลผลิตทางการเกษตร</u>		
มีการต่อรองราคากันก่อนขายแต่ละครั้ง	24	17.02
พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา	117	82.98

ตอนที่ 3. ปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ผลการศึกษาจากตารางที่ 7 พบว่าเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนในตำบลมะกรูด มีปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในการประกอบอาชีพอยู่ในระดับปานกลางเมื่อดูจากคะแนนเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.91 แต่ระดับความต้องการความช่วยเหลือที่ต้องการมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ พ่อค้าคนกลางกดราคา , ปู่ยราคาแพง , ผลผลิตราคาต่ำ , ขาดความรู้ทางด้านเกษตรแผนใหม่ , รายได้ไม่พอกับรายจ่าย , ขาดเงินทุน , โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 , 4.00 , 4.00 , 3.89 , 3.72 , 3.72 ตามลำดับ และรองลงมา คือ ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง , ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.60 , 3.47 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของระดับปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

ของเกษตรกร

ลักษณะของปัญหา	เฉลี่ย (\bar{X})	ลำดับที่
1. ขาดแคลนแรงงาน	3.18	7
2. พ่อค้าคนกลางกดราคา	4.00	1
3. ขาดความรู้ทั้งด้านการเกษตรแผนใหม่	3.89	2
4. ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง	3.60	4
5. การรบกวนจากศัตรูพืช	2.44	8
6. ปุ๋ยราคาแพง	4.00	1
7. ไม่สามารถหาปุ๋ยได้ตามฤดูกาล	2.33	10
8. อาหารสัตว์ราคาแพง	3.23	6
9. ผลผลิตราคาต่ำ	4.00	1
10. หาดตลาดไม่ได้	1.89	13
11. รายได้ไม่พอกับรายจ่าย	3.72	3
12. ผลผลิตมากล้นตลาด	1.19	14
13. ขาดเงินทุน	3.72	3
14. ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ	3.47	5
15. ดินคุณภาพต่ำ	2.38	9

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	เฉลี่ย (\bar{X})	ลำดับที่
16. การคมนาคมไม่สะดวก	2.17	12
17. ดอกเบี้ยเงินกู้สูง	2.23	11
18. โจรผู้ร้ายชุกชุม	1.00	15
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.91	(มีปัญหปานกลาง)

ระดับค่าคะแนนของปัญหา

- 1 = 1.00 - 1.75 หมายถึง ไม่มีปัญหาเลย
- 2 = 1.76 - 2.50 หมายถึง มีปัญหาน้อย
- 3 = 2.51 - 3.25 หมายถึง มีปัญหปานกลาง
- 4 = 3.26 - 4.00 หมายถึง มีปัญหามากที่สุด

ตอนที่ 4. ข้อมูลทางด้านความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรที่มีต่อการส่งเสริม
การเกษตร

ผลการศึกษาจากตารางที่ 8 พบว่าเกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนในตำบลมะกรูดมีความ
ต้องการความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพทางการเกษตร ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือในการประกอบอาชีพ
อยู่ในระดับที่น้อย เมื่อดูจากค่าเฉลี่ย โดยมีค่าเฉลี่ย 2.49 แต่ระดับความต้องการความช่วยเหลือ
ทางการเกษตรที่ต้องการมากที่สุด 5 อันดับแรก คือ ที่ดินเพาะปลูก , การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์
ทางการเกษตรมาขาย โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.46 , 3.35 ตามลำดับ และรองลงมา คือ
การชลประทาน , การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ , เงินทุน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.21 , 3.13 ,
3.11 ตามลำดับ

จากการศึกษา ปัญหาความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรใน
ตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

พบว่า ผลการศึกษามีส่วนที่เหมือนกับการตรวจเอกสารผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องของ
(อกอ่อง พิศุทธากร , 2523) คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคม ในส่วนของ
อาชีพหลักที่ทำรายได้มากที่สุด ซึ่งได้แก่อาชีพการทำสวนยางพารา ตอนที่ 2 การติดต่อสื่อสาร
ข่าวสารทางการเกษตร ในส่วนของแหล่งรับฟังข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร คือ รับฟัง
จากรายการวิทยุมากที่สุด ตอนที่ 3 ปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกร คือ
พ่อค้าคนกลางกดราคา , ขาดเงินทุน , ขาดความรู้ทางด้านเกษตรแผนใหม่ มากที่สุด

ส่วนผลการศึกษาที่เหมือนกับการตรวจเอกสารผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องของ
(วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์ , 2526) คือ ตอนที่ 2 การติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตร
คือ การรับฟังข่าวสารทางการเกษตรของเกษตรกร จากรายการวิทยุทางการเกษตรเหมือนกัน
ตอนที่ 3 ปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกร คือ พ่อค้าคนกลางกดราคา

ส่วนผลการศึกษาที่แตกต่างจากการตรวจเอกสารผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง แตกต่างจากของ (นีรุณ พูลนิวัฒน์, 2526) คือ ความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกร จะเห็นได้ว่ามีลักษณะที่แตกต่างกัน และแตกต่างจากการตรวจเอกสารของ (ภักดี ศรีทองเท็ง, 2527 และ มณฑาทิพย์ เปี่ยมมนัส, 2528) จะเห็นได้ว่าอาชีพหลักทางการเกษตรมีลักษณะที่แตกต่างกัน ซึ่งผลที่ได้มาแตกต่างกันอาจเนื่องมาจากสภาพภูมิประเทศ สภาพของดินฟ้าอากาศที่แตกต่างกัน

ผลจากการศึกษาปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะกรูดใน 4 หัวข้อใหญ่ที่กล่าวมาตอนต้นผลที่ได้มีลักษณะคล้ายคลึงกับการตรวจเอกสารของ (ชุกย่อง พิศุทธารุณ, 2523) อาจเนื่องมาจากมีลักษณะภูมิประเทศ และสภาพของดินฟ้าอากาศที่คล้ายคลึงกัน

ตารางที่ 8. แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยของความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรที่มีต่อการ
ส่งเสริมการเกษตร

ลักษณะของปัญหา	เฉลี่ย (\bar{X})	ลำดับที่
1. ที่ดินเพาะปลูก	3.53	1
2. การปรับปรุงดิน	2.60	8
3. การตั้งกลุ่มเกษตรกร	1.19	16
4. พันธุ์พืช	3.09	7
5. พันธุ์สัตว์	2.50	9
6. เงินทุน	3.11	5
7. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาขาย	3.35	2
8. การชลประทาน	3.21	3
9. สหกรณ์วิสาหกิจ	1.60	13
10. สหกรณ์ตัดหญ้า	1.39	15
11. คำแนะนำในการประกอบอาชีพทางการ เกษตร	3.06	6
12. การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์	3.13	4
13. การจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร	1.94	12
14. การใช้เครื่องจักรกลและเครื่องมือ ทางการเกษตร	1.67	14

ตารางที่ 8. (ต่อ)

ลักษณะของปัญหา	เฉลี่ย (\bar{X})	ลำดับที่
15. การป้องกันกำจัดโรคพืช	1.95	11
16. เครื่องจักรกลทางการเกษตร	2.46	10
ค่าเฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.49	(ต้องการความช่วยเหลือน้อย)

ระดับค่าคะแนนของความต้องการความช่วยเหลือ

- 1 = 1.00 - 1.75 หมายถึง ไม่ต้องการเลย
 2 = 1.76 - 2.50 หมายถึง ต้องการน้อย
 3 = 2.51 - 3.25 หมายถึง ต้องการปานกลาง
 4 = 3.26 - 4.00 หมายถึง ต้องการมากที่สุด

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม

เกษตรกรหัวหน้าครัวเรือนส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.33 เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 53 ปี การศึกษาของเกษตรกรอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มากที่สุด ร้อยละ 59.57 มีสภาพการสมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5 คน เกษตรกรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพหลักทางการเกษตรคือ อาชีพการทำสวนยางพารา ร้อยละ 60.99 ส่วนอาชีพรองทางการเกษตร คือ อาชีพเลี้ยงสัตว์, ทำนา เกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 73.76 นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ร้อยละ 26.64

เกษตรกรมีการถือครองที่ดินทั้งหมดเฉลี่ย 15 ไร่ต่อครัวเรือน และมีพื้นที่ถือครองเพื่อทำการเกษตรเฉลี่ย 13 ไร่ต่อครัวเรือน เป็นที่ถือครองเพื่ออยู่อาศัย 1.47 ไร่ต่อครัวเรือน สภาพการถือครองที่ดินส่วนใหญ่เป็นของตนเอง ร้อยละ 78.01

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำสวนยางพารามีพื้นที่เฉลี่ย 12 ไร่ต่อครัวเรือนมีผลผลิตเฉลี่ย 5,461 กิโลกรัมต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ย 58,865 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการทำนามีพื้นที่เฉลี่ย 6 ไร่ต่อครัวเรือน มีผลผลิตเฉลี่ย 297 ถังต่อปีต่อครัวเรือน มีรายได้เฉลี่ย 11,960 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

เกษตรกรที่ประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ จะมีการเลี้ยงสัตว์พวกโคเป็นส่วนใหญ่ และสัตว์ที่เลี้ยงกันมากรองจากโค คือ ไก่ แต่ลักษณะการเลี้ยงสัตว์มีการเลี้ยงเพียงเล็กน้อยแต่ละครัวเรือน เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 9,929 บาทต่อครัวเรือนต่อปี

เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.99 มีการกู้เงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)

ตอนที่ 2. สภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตรและสภาพตลาดผลผลิตทางการเกษตร
แหล่งรับฟังข่าวสารที่เกษตรกรได้รับฟังมากที่สุดในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา คือ ราช
การวิทยุทางการเกษตรร้อยละ 41.14 มีการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำ
ตำบลในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมาเกษตรกรร้อยละ 73.76 ระบุว่าไม่เคยพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่
ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล และเมื่อเกษตรกรประสบปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกร
ส่วนใหญ่ร้อยละ 37.59 จะปรึกษาเพื่อนบ้าน

แหล่งจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรส่วนใหญ่ร้อยละ 75.89 ระบุว่า
จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรแก่ร้านรับซื้อในตลาด ซึ่งลักษณะการขายผลผลิตของเกษตรกรส่วน
ใหญ่ร้อยละ 83.69 จะขายแบบขายส่ง โดยมีพ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคาผลผลิตทางการเกษตรเอง
เป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ 3. ปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

เกษตรกรในตำบลมะกรูดประสบปัญหาทางการเกษตรโดยรวมแล้ว เกษตรกร
ประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.91 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยมาแยกตามลำดับ
ของปัญหามากที่สุด 5 อันดับแรก คือ พ่อค้าคนกลางกดราคา , ปุ๋ยราคาแพง , ผลผลิต ,
ราคาต่ำ , ขาดความรู้ทางการเกษตรแผนใหม่ , รายได้ไม่พอกับรายจ่าย , โดยมีคะแนน
เฉลี่ย 4.00, 4.00, 4.00, 3.89, 3.72, 3.72, ตามลำดับ

ตอนที่ 4. ความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรที่มีต่อการส่งเสริมการเกษตร

เกษตรกรในตำบลมะกรูดต้องการความช่วยเหลือต้องการความช่วยเหลือทางการ
เกษตรน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 2.49 และเมื่อนำค่าเฉลี่ยมาแยกตามลำดับความต้องการมากที่สุด
5 อันดับแรก คือ ที่ดินเพาะปลูก, และการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาขาย โดยมีคะแนน
เฉลี่ย 3.46, 3.35 ตามลำดับ และต้องการความช่วยเหลือรองลงมา คือ การชลประทาน, การป้องกัน
และควบคุมโรคสัตว์, เงินทุน โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.21, 3.13, 3.11 ตามลำดับ พันธุ์สัตว์ที่
ต้องการความช่วยเหลือในการป้องกันโรค ได้แก่ ไก่, หมู, โค, ปลา

จากการศึกษา พบว่า ผลการศึกษาที่ได้มีส่วนที่ไม่สัมพันธ์กันอยู่หลายตอน โดยเฉพาะระดับของปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร และความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตร ซึ่งปัญหาในการประกอบอาชีพจะไม่สอดคล้องกับความต้องการความช่วยเหลือ เช่น ปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคา, ผลผลิตราคาต่ำ, ภัยราคาแพง ซึ่งเป็นปัญหาที่เกษตรกรประสบมากที่สุด แต่ความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรเกษตรกรต้องการความช่วยเหลือเรื่อง ที่ดินเพาะปลูก, และเมื่อดูจากปัญหาที่เกษตรกรประสบอยู่ จะเห็นได้ว่า ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือไม่สัมพันธ์กัน ซึ่งอาจเนื่องมาจากเกษตรกรไม่ทราบถึงปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือที่แท้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษา ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบลมะรุต อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ได้พบปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือหลายประการ อันเป็นหน้าที่ของทางรัฐบาล โดยเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในด้านการส่งเสริม และเผยแพร่ความรู้ควรปฏิบัติดังนี้

1. จากข้อมูลด้านการติดต่อสื่อสารทางการเกษตรพบว่า เกษตรกรมีการพบปะพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลน้อยมาก (26.24 %) นอกจากนั้นเกษตรกรยังระบุว่าเมื่อมีปัญหาทางการเกษตรส่วนใหญ่เกษตรกรจะปรึกษาเพื่อนบ้านและแก้ไขปัญหาด້วยตนเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมาซึ่งแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรยังมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอยู่ในระดับหนึ่ง ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะว่าเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรรีให้ความใกล้ชิดกับเกษตรกรเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อที่จะได้เป็นผู้ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในสิ่งที่เกษตรกรประสบปัญหา

2. จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าเกษตรกรประสบปัญหาในเรื่อง พ่อค้าคนกลางกดราคา , ภัยราคาแพง , ผลผลิตราคาต่ำ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของการตั้งกลุ่มเกษตรกร หรือจัดตั้งตลาดรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในราคา

เป็นธรรมและมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาจำหน่ายแก่เกษตรกรในราคาถูก เพื่อเป็นการลดปัญหาดังกล่าวที่กล่าวมาข้างต้น

3. จากปัญหาเกษตรกรขาดความรู้ทางด้านเกษตรแผนใหม่ ทางภาครัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรที่จะมีการจัดฝึกอบรมแนะนำเกี่ยวกับความรู้ทางด้านเกษตรแผนใหม่ เพื่อเป็นแนวทางแก่การประกอบอาชีพต่อไป

4. จากปัญหารายได้ไม่พอกับรายจ่าย ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้ต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งทางภาครัฐบาลและเอกชน ทางภาครัฐบาล ควรที่จะให้ความสำคัญต่ออาชีพทางด้านเกษตรกรรมให้มากกว่าที่เป็นอยู่โดยให้ความช่วยเหลือต่างๆ ทั้งในเรื่องของปัจจัยการผลิตและมีการปรับปรุงราคาผลผลิตให้ดีขึ้น ส่วนทางภาคเอกชนควรที่จะมีความกระตือรือร้นยิ่งขึ้นหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพ รู้จักค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ ที่จะมาส่งเสริมอาชีพที่ตนทำอยู่

5. จากปัญหาขาดแคลนเงินทุน และความต้องการความช่วยเหลือทางด้านเงินทุนทางภาครัฐบาลควรที่จะจัดหาแหล่งเงินทุนไว้ให้เกษตรกรสำหรับกู้ยืม โดยมีขั้นตอนที่ไม่ยุ่งยากและดอกเบี้ยไม่สูงเกินไป

6. ในด้านของความต้องการความช่วยเหลือในเรื่องที่ดินเพาะปลูก ซึ่งจากผลการศึกษาส่วนของการถือครองที่ดินจะเห็นว่าเกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเองเป็นส่วนใหญ่ (78.01%) และมีพื้นที่ถือครองทั้งหมดเฉลี่ย 15 ไร่ แต่เกษตรกรยังต้องการที่ดินเพิ่มในการทำเกษตร แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรไม่ได้ขาดแคลนที่ดินในการประกอบอาชีพ ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรใช้พื้นที่ที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรแบบผสมผสาน

7. ในด้านความต้องการความช่วยเหลือทางด้านการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาขาย ทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) หรือสหกรณ์การเกษตรควรที่จะจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตรมาจำหน่ายหรือให้กู้ยืมในราคาถูก

8. ในด้านความต้องการความช่วยเหลือทางการชลประทาน ซึ่งส่วนใหญ่ในตำบลมะกรุดมีคูชลประทานอยู่บ้างแล้ว แต่ขาดการจัดการในเรื่องการหาแหล่งน้ำมาเสริมในฤดูแล้งจึงทำให้เกษตรกรขาดน้ำที่จะใช้ทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง ดังนั้นทางการชลประทานควรที่จะจัดหา

แหล่งน้ำเพื่อส่งจ่ายตามคชลประทานในช่วงฤดูแล้งให้เกษตรกรมีน้ำใช้อย่างเพียงพอ หรือส่งเสริมให้มีการตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานโดยรวมกลุ่มกันซื้อเครื่องสูบน้ำมาใช้สำหรับสูบน้ำแจกจ่ายแก่พื้นที่ขาดแคลนน้ำในการเพาะปลูก

9. ในด้านความต้องการความช่วยเหลือในการป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ กรมปศุสัตว์ ควรที่จะมีนโยบายที่จะบริการในการป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ให้แก่เกษตรกรเป็นประจำทุกปีหรืออาจมีการให้ความรู้แนะนำเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ต่างๆ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ถาวร บัญชีประสาท. 2523. การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ระดับอำเภอในจังหวัดชายแดนภาคใต้. ปรัญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิรุณ พลพิพัฒน์. 2526. การสำรวจสภาพการเกษตรเพื่อทำการส่งเสริมการเกษตรในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ปัญหาพิเศษ. ปรัญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- ภักดี ศรีทองเท็ง. 2527. การสำรวจสภาพการเกษตร เพื่อการส่งเสริมในท้องที่เขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. ปัญหาพิเศษ. ปรัญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- มณฑาทิพย์ เปี่ยมมนัส. 2528. การสำรวจสภาพการเกษตรเพื่อการส่งเสริม ในท้องที่เขตอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ปัญหาพิเศษ. ปรัญญาวิทยาศาสตร์บัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร ลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร.
- ยกย่อง พิศุทธารุท. 2523. การสำรวจข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกรเพื่อทำการส่งเสริมการเกษตรในหมู่บ้านวังแตร์ ตำบลนาท่ามเหนือ จังหวัดตรัง ปรัญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์. 2526. การศึกษาสภาวะเศรษฐกิจและความต้องของเกษตรกรเพื่อทำการส่งเสริมการเกษตรระดับตำบลในตำบลตลุก อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท ปรัญญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สำนักงานเกษตรอำเภอโคกโพธิ์. 2535. สรุปสำมะโนประชากรของอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ปี 2534.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2532 - 2533 สถิติการเกษตรของประเทศไทยปีเพาะปลูก 2532 - 33 ศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2533. รายงานสำมะโนการเกษตรและเคหะ
ของจังหวัดปัตตานี.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

(สภาพทั่วไปของอำเภอโคกโพธิ์)

ที่ตั้งและอาณาเขต

อำเภอโคกโพธิ์แบ่งออกเป็น 12 ตำบล ดังนี้

- | | |
|-----------------|-------------------|
| 1. ตำบลโคกโพธิ์ | 7. ตำบลท่าเรือ |
| 2. ตำบลมะกรูด | 8. ตำบลทุ่งพลา |
| 3. ตำบลประดู่ | 9. ตำบลปากล่อ |
| 4. ตำบลบางโกระ | 10. ตำบลป่าไร่ |
| 5. ตำบลนาบอน | 11. ตำบลแม่ลาน |
| 6. ตำบลทรายขาว | 12. ตำบลม่วงเตี้ย |

มีพื้นที่ทั้งหมด 229,385 ไร่ มีพื้นที่ทำการเกษตร 164,925 ไร่ มีประชากรทั้งหมด 51,999 คน จำนวนครัวเรือน 7,016 ครัวเรือน กลุ่มเกษตรกร 6 กลุ่ม สมาชิก 424 คน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 17 กลุ่ม สมาชิก 337 คน กลุ่มยุวเกษตรกร 7 กลุ่ม สมาชิก 145 คน กลุ่มปรับปรุงคุณภาพชาวแผ่นดิน 33 กลุ่ม สมาชิก 667 คน กลุ่มกิจกรรมอื่นๆ 16 กลุ่ม สมาชิก 607 คน มีพนักงานส่งเสริมการเกษตร 10 คน

ทิศเหนือ	จดอำเภอหนองจิก
ทิศใต้	จดอำเภอเมือง จังหวัดยะลา
ทิศตะวันออก	จดอำเภอชะรัง
ทิศตะวันตก	จดอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา

พื้นที่ทำการสำรวจ คือ ตำบลมะกูด แบ่งเป็น 7 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1	บ้านช้างแดง
หมู่ที่ 2	บ้านโพธิ์
หมู่ที่ 3	บ้านแลแป, นาใน
หมู่ที่ 4	บ้านนาค้อใต้
หมู่ที่ 5	บ้านป่ากั้น
หมู่ที่ 6	บ้านมะกูด
หมู่ที่ 7	บ้านหรั่ง

ตำบลมะกูดมีพื้นที่ทั้งหมด 17,840 ไร่ เป็นพื้นที่ทางการเกษตร 11,054 ไร่
 จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 914 ครัวเรือน และจำนวนครัวเรือนที่เป็นเกษตรกร 706 ครัวเรือน
 มีกลุ่มเกษตรกร 1 กลุ่ม สมาชิก 85 คน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 1 กลุ่ม สมาชิก 25 คน
 มีเกษตรตำบล 1 คน

ทิศเหนือ	จดตำบลหนองจิก
ทิศใต้	จดตำบลนาประดู่
ทิศตะวันออก	จดตำบลนาเกต
ทิศตะวันตก	จดตำบลโคกโพธิ์

ตารางที่ 9 แสดงจำนวนครัวเรือน, จำนวนราษฎร ในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์
จังหวัดปัตตานี พ.ศ. 2534

หมู่ที่	จำนวนครัวเรือน		ราษฎรทั้งหมด		
	ทั้งหมด	เกษตร	ชาย	หญิง	รวม
1. บ้านช่างแดง	110	92	221	224	465
2. บ้านโพธิ์	105	105	231	239	470
3. บ้านแลแป, นาใน	132	95	246	255	501
4. บ้านนาค้อใต้	103	87	267	293	560
5. บ้านป่ากัน	156	115	274	320	294
6. บ้านมะกรูด	110	89	223	212	435
7. บ้านหรั่ง	149	145	361	395	756
รวม	914	706	1,823	1,958	3,781

ที่มา. สำนักงานเกษตร อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ราษฎรชาย 48.21 %

ราษฎรหญิง 51.29 %

ภาษา

ส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่น ภาษาใต้ และภาษามลายู

สถานศึกษาและสถานพยาบาล

มีโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา 3 แห่ง

มีโรงพยาบาล 1 แห่ง สถานอนามัย 1 แห่ง

มีวัด 2 แห่ง

มีสยิด 2 แห่ง

อาชีพและการคมนาคม

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรอาชีพที่ทำกันมาก คือ อาชีพ
การทำสวนยางพารา, ทำนา, และเลี้ยงสัตว์ ตามลำดับ

การทำนาส่วนใหญ่จะทำปีละครั้งเท่านั้น

การเลี้ยงสัตว์ สัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่ ได้แก่ ไก่, โค, สุกร

ภาคผนวก ข.

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง

ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของ
เกษตรกรในตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

สัมภาษณ์ ณ.

ชื่อผู้สัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์ปัญหาและความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรของเกษตรกรในตำบล
มะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม

บ้านเลขที่ หมู่ที่ ตำบลมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา
 - () ไม่เคยเข้ารับการศึกษ
 - () จบต่ำกว่าประถมปีที่ 4
 - () จบประถมปีที่ 4
 - () จบสูงกว่าประถมปีที่ 4 ระบุ
4. สภาพการสมรส
 - () โสด
 - () แต่งงานอยู่ร่วมกัน
 - () หย่าร้าง
 - () หม้าย
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด คน

6. อาชีพหลักทางการเกษตร (หมายถึง อาชีพทางการเกษตรที่ทำรายได้ให้กับครอบครัวมากที่สุด)

- () ทำสวนยางพารา
- () ทำนา
- () ทำไร่
- () ทำสวนผัก
- () ทำสวนผลไม้
- () เลี้ยงสัตว์
- () อื่น ๆ ระบุ

7. อาชีพรองทางการเกษตร (หมายถึง อาชีพทางการเกษตรที่ทำรายได้รองจากอาชีพหลัก)

- () ทำสวนยางพารา
- () ทำนา
- () ทำสวนผัก
- () ทำสวนผลไม้
- () เลี้ยงสัตว์
- () อื่น ๆ ระบุ

8. ทำนมนับถือศาสนาอะไร

- () พุทธ
- () อิสลาม
- () คริสต์
- () อื่น ๆ ระบุ

9. พื้นที่ถือครองที่ดินทั้งหมด ไร่
- ทำการเกษตร ไร่
 - ที่อยู่อาศัย ไร่
 - อื่น ๆ ระบุ ไร่

10. สภาพการถือครองที่ดิน

- () เป็นของตนเอง
- () เป็นของตนเองและเช่าบางส่วน
- () เช่าผู้อื่นทั้งหมด
- () ได้โดยไม่ต้องจ่ายค่าเช่า
- () อื่น ๆ ระบุ

11. รายได้จากประกอบอาชีพทางการเกษตร (กรอกได้มากกว่า 1 ข้อ ในกรณีประกอบอาชีพหลายประเภท)

11.1 อาชีพการทำสวนยางพารา

- พื้นที่การทำสวนยางพารา ไร่
- ผลผลิตที่ได้ ไร่
- รายได้ทั้งหมด บาทต่อปี

11.2 อาชีพการทำนา

- พื้นที่การทำนา ไร่
- ผลผลิตที่ได้ ไร่
- รายได้ทั้งหมด บาทต่อปี

11.3 อาชีพการทำไร่

- พื้นที่การทำไร่ ไร่
- ผลผลิตที่ได้ ถึงต่อปี
- รายได้ทั้งหมด บาทต่อปี

11.4	อาชีพการทำสวนผัก		
-	พื้นที่การทำสวนผัก		ไร่
-	รายได้ทั้งหมด		บาทต่อปี
11.5	อาชีพการทำสวนผลไม้		
-	พื้นที่การทำสวนผลไม้		ไร่
-	รายได้ทั้งหมด		บาทต่อปี
11.6	อาชีพการเลี้ยงสัตว์		
-	สัตว์ที่เลี้ยงมีอะไรบ้างระบุ.....		
-	รายได้ทั้งหมด		บาทต่อปี

แหล่งเงินทุนทางการเกษตร

12. ท่านมีการกู้เงินหรือไม่
- () กู้
- () ไม่กู้
13. ท่านกู้เงินจากแหล่งใดมากที่สุด
- () พ่อค้า
- () เพื่อนบ้าน
- () ญาติ
- () ธนาคารพาณิชย์
- () ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.)
- () สหกรณ์การเกษตร
- () กลุ่มเกษตรกร
- () อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 2. ข้อมูลด้านสภาพการติดต่อสื่อสารข่าวสารทางการเกษตรและสภาพการตลาดผลผลิตทางการเกษตร

14. ท่านรับฟังข่าวสารทางการเกษตรจากแหล่งใดมากที่สุดในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมา

- () รายการวิทยุทางการเกษตร
- () รายการโทรทัศน์ทางการเกษตร
- () ภาพยนต์และฟิล์มสไลด์ทางการเกษตร
- () นิตยสารทางการเกษตร
- () หนังสือพิมพ์และบทความทางการเกษตร
- () แผ่นพับแนะนำทางการเกษตร
- () อื่นๆ ระบุ

15. ในช่วง 2 เดือนที่ผ่านมาท่านมีการพบปะพูดคุยปรึกษาคำแนะนำทางวิชาการด้านการเกษตรกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลหรือไม่

- () เคยพบปะ (โปรดระบุจำนวนครั้ง ครั้ง)
- () ไม่เคยพบปะ

16. ในกรณีที่ท่านประสบปัญหาทางการเกษตรท่านจะทำอย่างไร

- () ปรึกษากับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรประจำตำบล
- () ปรึกษาเพื่อนบ้าน
- () แก้ปัญหาเองจากประสบการณ์ที่ผ่านมา
- () ทั้ง 3 ข้อที่กล่าวมาแล้ว
- () อื่นๆ ระบุ

ตลาดผลผลิตทางการเกษตร

17. ท่านจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรให้แก่แหล่งใดมากที่สุด
- () ร้านรับซื้อในตลาด
 - () พ่อค้าในท้องถิ่น
 - () นายหน้า
 - () เจ้าของเงินกู้
 - () สหกรณ์การเกษตร
 - () เพื่อนบ้าน
 - () กลุ่มเกษตรกร
 - () อื่นๆ ระบุ
18. ลักษณะการขายผลผลิตทางการเกษตรของท่าน
- () แบ่งขายตามความจำเป็นของการใช้เงิน
 - () ขายส่ง
 - () ขายปลีก
 - () อื่นๆ ระบุ
19. การกำหนดราคาของผลผลิตทางการเกษตรของท่าน
- () พ่อค้ารายใดให้ราคาสูงก็ขายทันที
 - () ไม่มีอำนาจในการต่อรอง
 - () มีอิสระในการกำหนดราคาด้วยตนเอง
 - () มีการต่อรองราคากันก่อนขายแต่ละครั้ง
 - () พ่อค้าเป็นผู้กำหนดราคา
 - () อื่นๆ ระบุ

ตอนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

1

ลักษณะของปัญหา	ระดับของปัญหา			
	มากที่สุด (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	ไม่มีปัญหาเลย (1)
1. ขาดแคลนแรงงาน				
2. พ่อค้าคนกลางกดราคา				
3. ขาดความรู้ทั้งด้านการเกษตร และใหม่				
4. ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง				
5. การรบกวนจากศัตรูพืช				
6. ภัยราคาแพง				
7. ไม่สามารถหาปุ๋ยได้ตามฤดูกาล				
8. อาหารสัตว์ราคาแพง				
9. ผลผลิตราคาต่ำ				
10. หาตลาดไม่ได้				
11. รายได้ไม่พอกับรายจ่าย				
12. ผลผลิตมากล้นตลาด				
13. ขาดเงินทุน				
14. ที่ดินทำกินไม่เพียงพอ				

ตอนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการประกอบอาชีพทางการเกษตร

1

ลักษณะของปัญหา	ระดับของปัญหา			
	มากที่สุด (4)	ปานกลาง (4)	น้อย (3)	ไม่มีปัญหาเลย (1)
15. ดินคุณภาพต่ำ				
16. การคมนาคมไม่สะดวก				
17. ดอกเบี้ยเงินกู้สูง				
18. โจรผู้ร้ายชุกชุม				
19 ปัญหาอื่น ๆ (ระบุ)				
.....				
.....				
.....				

1

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านระดับความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรที่มีต่อการส่งเสริม

การเกษตร

1

กิจกรรม	ระดับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกร			
	มากที่สุด (4)	ปานกลาง (4)	น้อย (3)	ไม่ต้องการ (1)
1. ที่ดินเพาะปลูก				
2. การปรับปรุงดิน				
3. การตั้งกลุ่มเกษตรกร (ระบุ)				
4. พันธุ์พืช (ระบุ)				
5. พันธุ์สัตว์ (ระบุ)				
6. เงินทุน				
7. จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ทางการเกษตร มาขาย				

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านระดับความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรที่ต่อการส่งเสริม

การเกษตร

1

กิจกรรม	ระดับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกร			
	มากที่สุด (5)	ปานกลาง (4)	น้อย (3)	ไม่ต้องการ (1)
8. การชลประทาน				
9. งบประมาณวิจัย (ระบุ).....				
10. งบประมาณตีพิมพ์ (ระบุ).....				
11. คำแนะนำการประกอบอาชีพ ทางการเกษตร				
12. การป้องกันและควบคุมโรคสัตว์ (ระบุ)ชนิดสัตว์.....				
13. การจำหน่ายผลผลิต ทางการเกษตร				

ตอนที่ 4 ข้อมูลด้านระดับความต้องการความช่วยเหลือทางการเกษตรที่มีต่อการส่งเสริม
การเกษตร

1

กิจกรรม	ระดับความต้องการความช่วยเหลือของเกษตรกร			
	มากที่สุด (5)	ปานกลาง (4)	น้อย (3)	ไม่ต้องการ (1)
14. การใช้เครื่องจักรกลและ เครื่องมือทางการเกษตร (ระบุ) ชนิด.....				
15. การป้องกันโรคพืช (ระบุ).....				
16. เครื่องจักรกลทางการเกษตร				
17. อื่น ๆ.....				

1

